Canon de rugăciune către Sfinţii 42 de mucenici din Amoreea: Teodor, Constantin, Calist, Teofil, Vasois şi către cei împreună cu dânşii

(6 martie)

Sfinţii 42 de mucenici din Amoreea: Teodor, Constantin, Calist, Teofil, Vasois şi către cei împreună cu dânşii (6 martie):

https://www.academia.edu/42228976/Sfin%C5%A3ii_42_de_mucenici_din_Amoreea_Teodor_Constantin_Calist_Teofil_Vasois_%C5%9Fi_c%C4%83tre_cei_%C3%AEmpreun%C4%83_cu_d%C3%A2n%C5%9Fii_6_martie_

https://archive.org/details/sf.-42-de-muc.-din-amoreea

***

Troparul Sfinţilor 42 de mucenici din Amoreea: Teodor, Constantin, Calist, Teofil, Vasois şi al celor împreună cu dânşii, glasul al 4-lea: Mucenicii Tăi, Doamne, întru nevoinţele lor, cununile nestricăciunii au dobândit de la Tine, Dumnezeul nostru. Că având tăria Ta, pe chinuitori au învins; zdrobit-au şi ale demonilor neputincioase îndrăzniri. Pentru rugăciunile lor, mântuieşte sufletele noastre, Hristoase Dumnezeule.

Cântarea 1

Irmos: Ca pe uscat umblând Israel, cu urmele prin adânc, pe prigonitorul Faraon văzându-l înecat, a strigat: lui Dumnezeu cântare de biruinţă să-I cântăm!

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Arătându-vă, măriţilor, ca nişte stele luminoase în înălţimea Bisericii lui Hristos, luminaţi sufletele credincioşilor, îndepărtând întunericul rătăcirii.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu hotărâre plină de vitejie v-aţi luat la luptă cu vrăjmaşul, mucenicilor şi l-aţi înfrânt pe el. Şi murind, aţi aflat laolaltă viaţă nesfârşită, prea fericiţilor.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Străluciţi fiind de frumuseţea luptei voastre celei pline de lumină şi tari, v-aţi adus lui Hristos, celui înjunghiat cu trupul şi aţi fost număraţi laolaltă cu cetele cele mucenicești, mucenicilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Prea lăudaţilor patruzeci şi doi de mucenici ai Domnului, surpând mulţimea cea ne-numărată a nelegiuiţilor, v-aţi învrednicit în ceruri de multe bunătăţi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Preasfântă Fecioară, tu dumnezeiască podoabă a mucenicilor, care ai născut pe Hristos, Podoaba tuturor frumuseţilor, pe Acela roagă-L să înfrumuseţeze sufletul meu.

Cântarea a 3-a

Irmos: Nu este sfânt precum Tu...

Stih: ***Sfinte mucenice Teodor, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Stând de faţă în mijlocul locului de chinuri, cu glas mare ai propovăduit vitejeşte că pentru noi Cuvântul S-a Întrupat ca Mântuitor, prea mărite Teodor, cel cu cugetul plin de răbdare.

Stih: ***Sfinte mucenice Constantin, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu credinţă pătimind, te-ai lepădat înţelepţeşte de trup şi plecându-te însuţi săbiei care te tăia, te-ai jertfit ca un miel, Sfinte mucenice Constantin, mucenicule vrednic de laudă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Prieten credincios al lui Dumnezeu te-a arătat pe tine vremea luptelor, tuturor, prea alesule Teofil, smulgându-ţi cugetul de la prietenia cea vătămătoare cu trupul.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Adunarea sfinţilor patruzeci şi doi de pătimitori te-a propovăduit în chip vădit cu adevărat Maica lui Dumnezeu, Celui Preaînalt, pe tine, care îi întăreai cu mijlocirile tale.

Irmosul: Nu este sfânt precum Tu, Doamne Dumnezeul meu, care ai înălţat fruntea credincioşilor Tăi, Bunule şi ne-ai întărit pe noi pe piatra mărturisirii Tale.

Cântarea a 4-a

Irmos: Hristos este Puterea mea, Dumnezeu şi Domnul, cântă cinstita Biserică cu dumnezeiască cuviinţă strigând din cuget curat, întru Domnul prăznuind.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu puterea Dumnezeiescului Duh, mucenicilor, toată puterea cea neputincioasă a vrăjmaşului aţi surpat-o, fiind ucişi şi aţi moştenit viaţa cea veşnică.

Stih: ***Sfinte mucenice Calist, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Întărindu-şi prea bine sufletul vitejeşte, Sfântul Calist, cu gândurile cele dumnezeieşti bucurându-se, a mers să fie tăiat de sabie şi a moştenit cele cereşti.

Stih: ***Sfinte mucenice Vasois, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Temeiurile cele înţelegătoare ale minţii tale frumos le-ai aşezat pe piatra cunoştinţei şi ai împiedicat pe vrăjmaşii tăi, bărbăteşte alungându-i, prea fericite Vasois.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Vărsându-vă sângele, cu strălucire v-aţi dat totodată şi duhurile Celui ce şi-a vărsat Sângele Său pe Cruce pentru noi, prin bogăţia bunătăţii, prea lăudaţilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Dumnezeieştii mucenici cunoscându-te Maică curată, Fecioară şi lăudând slava cea dintru tine, au moştenit darurile cele nemuritoare întru înălţime.

Cântarea a 5-a

Irmos: Cu dumnezeiască strălucirea Ta, Bunule, sufletele celor ce mânecă la Tine cu dragoste, luminează-le, mă rog Ţie, ca să Te vadă, Cuvinte al lui Dumnezeu, pe Tine Adevăratul Dumnezeu, cel ce ne chemi din negura greşelilor.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Făclii de Taină v-aţi arătat, luminând sufletele credincioşilor cu lumina dreptei credinţe şi risipind întunericul necunoştinţei, pătimitorilor ai Domnului prea fericiţi.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

De gurile cele căscate ale leilor celor înţelegători scăpând nevătămaţi, mucenici ai Domnului, prea dulce mâncare a Stăpânului tuturor v-aţi făcut, învrednicindu-vă de desfătarea cea nestricăcioasă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Rugăciune pentru noi aduceţi lui Dumnezeu, patruzeci şi doi de mucenici, ca să ne izbăvim de toată osânda şi de nenumăratele necazuri care vin asupra noastră.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Rogu-mă ţie, Preacurată, îndreptează mişcările minţii mele către Dumnezeu, cel ce este calea Vieţii şi a netezit cărările purtătorilor de chinuri, cele ce duc către cele cereşti.

Cântarea a 6-a

Irmos: Marea vieţii văzând-o...

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu vetreala Crucii într-aripându-se pătimitorii, au străbătut în chip neudat marea nelegiuirii şi au ajuns la limanurile cele liniştite, făcându-se cârmuitori ai credincioşilor.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe mucenicii Domnului: pe Constantin şi pe măritul Teodor, pe Calist şi pe Vasois şi împreună cu ei pe marele Teofil şi pe împreună pătimitorii cu aceştia, cu dreaptă credinţă să-i lăudăm.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Ca nişte flori plăcut mirositoare înflorind tainic în grădina pătimitorilor, aţi umplut Biserica toată de mireasma duhovnicească, îndepărtând mirosul urât al înşelăciunii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Fecioara, Născătoarea de Dumnezeu, Te-a născut pe Tine, Hristoase, mai presus de fire, cu adevărat în afară de cele ale firii; care ai încununat pe mucenicii care au pătimit cu credinţă după Lege.

Irmosul: Marea vieţii văzând-o înălţându-se de viforul ispitelor, la limanul Tău cel lin alergând, strig către Tine: scoate din stricăciune viaţa mea, Mult Milostive.

Condac, glasul al 2-lea:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

Pe ostaşii credinţei cei de curând arătaţi, ca pe unii ce cu osârdie au pătimit pentru Hristos, cu cununi de laude, după vrednicie, toţi să-i încununăm; căci se roagă pentru noi lui Hristos, ca nişte turnuri şi păzitori ai credinţei creştineşti.

Cântarea a 7-a

Irmos: Îngerul a făcut cuptorul dătător de rouă cuvioşilor tineri, iar pe caldei arzându-i porunca lui Dumnezeu, pe chinuitorul l-a plecat a striga: Binecuvântat eşti, Dumnezeul părinţilor noştri!

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

După îndelungată închisoare, cei patruzeci şi doi de mucenici ai lui Hristos, dezlegaţi fiind de temniţa trupului, ca unii ce au păzit Legile Lui, s-au arătat adevăraţi păzitori ai noştri, locuind în ceruri.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Asemănatu-v-aţi cu cei trei tineri dumnezeieşti robiţi în Babilon oarecând, fiind duşi ca nişte robi în loc îndepărtat, bunilor biruitori mucenici, unde aţi robit pe vrăjmaşul cel mult tulburător.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu curgerea sângelui vostru aţi uscat râurile deşertăciunii; şi fiind aruncaţi în apele râurilor, înţelepţilor, v-aţi mutat la Apa Vieţii, izvorându-ne nouă apele nemuririi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Carte cu totul nouă fiind tu, Fecioară, ai avut întru tine scris pe Cuvântul, care a înscris în cartea celor vii pe ai Săi dumnezeieşti pătimitori, cei ce cu osârdie au împlinit cele scrise.

Cântarea a 8-a

Irmos: Din văpaie cuvioşilor...

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ajungând, mucenicilor, la locul sfânt de chinuri, aţi răbdat cu statornicie luptele, surpând pe vrăjmaşul cu împotrivirile voastre cele neclintite. Pentru aceasta, vă lăudăm pe voi, ostaşi ai lui Hristos.

Stih: ***Sfinte mucenice Constantin, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Vitejeşte ai stat, mult pătimitorule Constantin, împotriva celor deşerţi cu mintea, care se sileau să te smulgă pe tine de la dragostea lui Hristos şi cu cetele mucenicilor ai fost numărat.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Ca nişte miei fără de răutate jertfindu-se laolaltă cei patruzeci şi doi de pătimitori, au urmat bucurându-se şi cu multă îndrăzneală lui Hristos, celui ce s-a jertfit ca un Miel.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Dumnezeiescul arhanghel, arătându-se ţie ca un crainic de nuntă, a strigat ţie: Bucură-te, scaun de foc al lui Dumnezeu, Curată, fără prihană, întărirea pătimitorilor celor ce au mărturisit pe Dumnezeu, care S-a arătat în Trup.

Irmosul:

Să lăudăm, să binecuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Din văpaie cuvioşilor rouă ai izvorât şi jertfa dreptului cu apă ai ars-o; că toate le faci, Hristoase, cu singură voirea Ta. Pe Tine Te prea înălţăm întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Pe Dumnezeu a-L vedea...

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Învrednicitu-v-aţi a vedea pe Domnul, cel ce v-a dăruit vouă cununa măririi celei nestricăcioase, Sfinţilor mucenici Constantin, Vasois, Teodor, viteazule Calist şi fericite Teofil; împreună cu ceilalţi rugaţi-vă pururea pentru noi.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca o lumină, ca nişte zori de zi, ca un soare mare strălucind astăzi pomenirea pătimitorilor, a luminat sufletele credincioşilor. Pe care săvârşind-o, să-i lăudăm pe ei, cei ce au prea slăvit în mădularele lor pe Hristos Mântuitorul.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Oastea mucenicilor, dumnezeiasca ceată a celor patruzeci şi doi de pătimitori s-a numărat cu mulţimile îngerilor, cerându-ne nouă acum dezlegare de greşeli, după măsura Postului celui de patruzeci de zile.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pământul a primit sângele vostru şi râul a împreunat trupurile voastre cele aruncate, laolaltă; o strălucire dumnezeiască se purta de sus asupra capetelor celor tăiate, fericiţilor şi le povăţuia, în chip arătat, cu o putere mai bună.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Ceea ce eşti vas al Luminii, de Dumnezeu dăruită, cu razele tale cele pline de lumină, luminează inima mea, îndepărtând norii trândăvirii mele şi risipind întunericul păcatului, ca Una ce ai născut pe Dumnezeu, cel fără de păcate.

Irmosul: Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu putinţă oamenilor; spre care nu cutează a căuta Cetele îngereşti. Iar prin tine, Preacurată, S-a arătat oamenilor Cuvântul Întrupat; pe care slăvindu-L cu Oştile îngereşti, pe tine te fericim.

Sedelna, glasul al 4-lea. **Podobie:** Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i, Hristoase Dumnezeule. Veseleşte cu puterea Ta pe binecredincioşii creştini, dăruindu-le lor biruinţă asupra celui potrivnic, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Aşezaţi duhovniceşte în rânduri de luptă şi înconjuraţi cu îndârjire de cei de altă lege, aţi luat armele lui Hristos Dumnezeu: credinţa luând-o în mâini, ca pe o sabie, nădejdea punând-o pe umeri, ca pe o pavăză şi îmbrăcându-vă cu adevărat cu platoşa dragostei, aţi biruit pe vrăjmaşi.

Sedelna, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Duşi, legaţi fiind de cel potrivnic şi închişi fiind în temniţă vreme de mai mulţi ani, aţi rămas nevătămaţi, fiind păziţi prin credinţă; şi prin sabie dezlegându-vă de trup, sfinţilor, cu dumnezeiescul dor lămurit v-aţi legat. Pentru aceasta, ca nişte luminători aţi strălucit în lume, luminând pe toţi cu harul Duhului, fericiţilor pătimitori. Rugaţi-vă lui Hristos Dumnezeu să dăruiască iertare de greşeli celor ce prăznuiesc cu dragoste sfântă pomenirea voastră.

Sedelna Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Pe Mieluşelul şi Păstorul şi Mântuitorul văzându-L cu nedreptate pe Cruce spânzurat, Mieluşeaua se tânguia plângând şi cu amar striga: lumea se bucură, primind mântuirea, iar rărunchii mei ard văzând răstignirea Ta, pe care o rabzi pentru milostivirea milei, Îndelung Răbdătorule, Doamne, adâncul milei şi izvorul cel neîmpuţinat. Milostiveşte-te, deci şi dă iertare de greşeli robilor Tăi, care laudă cu credinţă dumnezeieştile Tale Patimi.

Vieţile Sfinţilor - Pătimirea Sfinţilor patruzeci şi doi de mucenici din Amoreea

Teofil, împăratul grecilor (829-842), fiul împăratului Mihail (820-829) care se numea Valvos sau Travlos, fiind cu neamul din Amoreea, avea dese războaie cu ismailitenii, pe care uneori îi biruia, iar alteori era biruit de dânşii.

Odată, ieşind cu mulţime de oaste asupra părţii agarenilor, a înconjurat cetatea ce se numea Sozopetra, care era patria lui Amirmumn, voievodul saracinilor, şi bătea acea cetate. Amirmumn, care se numea şi Avisac, voievodul agarenilor, fiind în altă parte, a trimis la împăratul Teofil, rugându-l mult să se depărteze de cetatea aceea ca să nu-i strice moştenirea cea iubită lui. Teofil neascultînd, a luat cetatea şi, risipind-o cu totul, s-a întors în ale sale cu multă pradă.

Amirmumn, fiind cuprins de mare jale şi mânie pentru risipirea patriei sale, a început a aduna ostaşi de pretutindeni, cu mult aur, din Babilon, Palestina, Chilisiria şi din Africa cea de departe. Apoi, după oarecare vreme, adunându-se în Tars împreună cu toată puterea sa cea ostăşească, voia să se ducă în Frigia asupra prea frumoasei cetăţi Amoreea, care era patria împăratului Mihail Travlos, tatăl lui Teofil, ca să-şi răzbune patria sa, Sozopetra, cetatea cea stricată de Teofil.

Auzind de acest lucru Teofil, împăratul grecesc, a adunat de asemenea oastea sa de la Răsărit şi de la Apus şi din Persia şi, ieşind la război împotriva vrăjmaşului, s-a dus în cetatea Frigiei, Dorila, care este departe de cetatea Amoreea cale de trei zile.

Dar mulţi din sfetnicii împărăteşti, ştiind că mai multă este puterea ostăşească a saracinilor decât a grecilor, îl sfătuiau pe împărat să nu se lupte cu voievodul agarenilor, iar pe locuitorii din Amoreea să-i mute în alte cetăţi mai tari.

Dar Teofil, zicând că este lucru cu ruşine să se dea înapoi de la război şi să lase pustie cetatea cea prea frumoasă, pregătea război. Deci a trimis oaste la Amoreea, spre apărare. Şi au fost trimişi acolo câţiva voievozi, între care: Constantin, ce se numea Drugharie, cu boieria de patriciu; Aetiu, iarăşi patriciu cu boieria; Teofil, asemenea cu cinstea patriciei; Teodor, care se numea Cratir, cu dregătoria protospătar; Melisen, Calist care se numea Turmarh, Vasoiu şi alţi comandanţi de oaste, toţi bărbaţi vestiţi.

După aceasta, luptându-se împăratul Teofil cu Amirmumn, s-a făcut război mare din amândouă părţile. Mai întâi grecii au biruit pe agareni. După aceea, cu bunăvoinţa lui Dumnezeu, s-a schimbat războiul. Căci Stăpânul Hristos, fiind mâniat pe Teofil pentru lupta contra Sfintelor icoane, a luat bărbăţia de la greci. Şi, îndreptându-se agarenii, au început a-i birui şi a fugit toată puterea grecească, lăsând pe împăratul lor, pe care îl apăra tare numai oastea persană, plătită cu aur de dânsul. Şi ar fi pierit desăvârşit acolo împăratul Teofil, de nu i-ar fi apucat noaptea. Însă cerescul Împărat, care nu Se mânie până la sfârşit, nici în veac nu pedepseşte, S-a milostivit spre creştini şi, fără de veste, a dat o ploaie foarte mare asupra taberelor agarenilor, le-a slăbit arcurile şi au încetat de a alunga pe împăratul Teofil, care fugea împreună cu cetele greceşti cele biruite.

După acel cumplit război, Amirmumn al agarenilor s-a dus îndată la cetatea Amoreea şi a înconjurat-o. Apoi, săpând şanţ adânc împrejur, a bătut-o cumplit din toate părţile, multă vreme. Iar Teofil împăratul grecesc, fugind cu ruşine în Dorila, a trimis rugăminte cu multe şi mari preţuri la Amirmumn voievodul, că doar va pleca din cetatea Amoreea.

Dar el, fiind foarte mânios pentru Sozopetra, cetatea sa cea ruinată, stătea neînduplecat. Ba chiar râdea de rugămintea şi de darurile împăratului, numindu-l fugar şi fricos şi a poruncit ca să ţină legaţi pe trimişii lui ca să aştepte sfârşitul lucrului. Tiranul agarean se apropia de cetatea Amoreea în toate zilele, însă cei ce erau în cetate se împotriveau tare şi au fost ucişi chiar pe zidurile cetăţii mulţime mare din oastea agarenilor şi din cei mai vestiţi începători de ostaşi.

Voievodul Amirmumn avea multă îndoire şi tulburare şi, văzând că nu este cu putinţă să ia cetatea, se gândea s-o lase şi să se ducă la locul său. Şi cu adevărat s-ar fi făcut acel lucru, dacă n-ar fi fost o vicleană vindere a unui comandant de

ostaşi amoreu, cu numele Vaditis. Acel ticălos, mâniindu-se pentru o pricină oarecare şi o sfadă ce avusese cu voievozii, a gândit să dea cetatea în mâinile vrăjmaşilor.

Astfel, a slobozit printr-o săgeată o hârtie către agarenii care începuseră a se depărta de zidurile cetăţii. Iar într-acea hârtie era scris astfel cu mâna lui: "Pentru ce aşteptaţi aici de atâta vreme şi, având atâta osteneală, vă duceţi în deşert? Îndrăzniţi şi vă apropiaţi de acea parte a zidului cetăţii unde veţi vedea un stâlp pe care este închipuit un leu de marmură şi în vârful stâlpului o asemănare de finic făcută din piatră. Acolo mă aflu eu străjuind piatra aceea şi vă voi ajuta bine şi veţi lua cetatea cu înlesnire, căci zidurile sunt slabe acolo. Iar după aceea veţi şti cu ce cinste mă veţi răsplăti pentru prietenia mea către voi".

Acea hârtie, găsindu-se împreună cu săgeata şi fiind adusă la voievod, Amirmumn agareanul, citind-o şi văzând cele scrise, s-a bucurat foarte mult şi îndată toată puterea sa şi-a întors-o spre zidul acela. Deci, cu ajutorul vicleanului vânzător ce se numea Vaditis, a intrat puterea agarenilor în cetate şi s-a făcut omor mare, iar sângele creştinilor curgea ca pâraiele pe uliţele cetăţii. Şi nu numai cu sabia, dar şi cu foc au prăpădit acea cetate. Ca îndată din toate părţile au aprins-o, Dumnezeu pedepsind pe poporul Său pentru eresurile ce se înmulţiseră între greci într-acel timp; şi abia a scăpat cineva în ceasul acela de sabia agarenilor şi de foc, însă cei ce au rămas atunci vii, n-au scăpat după aceea de moarte şi de robie.

Apoi, începând uciderea, au fost prinşi de vii cei mai sus pomeniţi voievozi care erau trimişi de împărat pentru apărarea cetăţii, adică: Constantin, Aetiu, Teofil, Teodor, Melisen, Calist, Vasoiu şi ceilalţi comandanţi de ostaşi care erau la număr patruzeci şi doi. Cei rămaşi în viaţă erau duşi în robie, bărbaţi, femei, tineri şi fecioare; şi a poruncit tiranul ca să despartă deosebit pe bărbaţi, tineri, femei şi fecioare. Şi s-au găsit bărbaţi ca la şaptezeci de mii, iar femei, fecioare şi tineri fără de număr. Deci, pe toţi bărbaţii a poruncit să-i taie cu sabia, lăsând vii numai pe cei pomeniţi mai sus voievozi, împreună cu alţi comandanţi de ostaşi, iar pe femei şi copii i-a împărţit la ostaşii săi.

Astfel, frumoasa cetate Amoreea a pierit într-o zi, prin foc şi sabie, pentru păcatele rău credinciosului împărat Teofil care a lepădat din biserici podoaba icoanelor şi pe mulţi sfinţi mărturisitori i-a muncit cumplit, pentru închinarea icoanelor.

După aceasta, Amirmumn tiranul a desfăcut din legături pe trimişii lui Teofil, cei care văzuseră stricarea cetăţii şi i-a trimis la împărat ca să-i spună tot ce au văzut.

Aflând împăratul toate acelea, s-a mâhnit foarte mult şi a spus lui Amirmumn că doreşte să răscumpere pe voievozii şi comandanţii de oaste, cu două sute de chentinari; iar acela n-a voit să-i dea pe cei robiţi numai pentru atâta preţ, zicând că el a cheltuit o mie de chentinari cu adunarea ostaşilor. Şi bătându-şi joc de dorinţa împăratului şi de trimişii săi, i-a eliberat fără cinste, iar pe cei robiţi i-a dus în Siria. Atunci Teofil, fiind cuprins de mai multă mâhnire, de supărare a căzut în boală şi nu după mult timp a murit.

Iar cel ce a vândut cetatea la vrăjmaşi, adică comandantul de oaste Vaditis, s-a lepădat de Hristos şi s-a făcut păgân, luând credinţa agarenilor; iar de voievod a fost cinstit cu daruri. Amirmumn, boierul cel din neamul ismailitenesc, ducând pe voievozii greci cei bogaţi, împreună cu tovarăşii lor, patruzeci şi doi la număr, a poruncit să-i păzească în temniţă întunecoasă, cu lanţuri ferecaţi, având picioarele strânse în obezi, ba încă şi cu foame şi sete să-i omoare. Şi erau sfinţii în strâmtorare mare şi necăjiţi, nu atât de agareni, cât de lepădatul Vaditis, cel mai sus-zis, care avea multă răutate asupra lor.

După aceea, au început agarenii, fiind îndemnaţi de voievodul lor, a amăgi pe sfinţii cei legaţi spre credinţa lor agarenească. Căci necuratul acela voievod voia a robi şi sufletele acelora, ale căror trupuri îi erau robite. Aşadar, intrând unii la sfinţi în temniţă şi dându-le puţină milostenie, îi sfătuiau să se miluiască singuri şi să scape din temniţă, zicându-le că vor fi eliberaţi, dacă vor veni la legea lor mahomedană.

Iar sfinţii nici nu voiau să audă cuvintele lor cele amăgitoare, voind mai ales, în tot timpul vieţii lor, să rabde cele mai grele nevoi şi legături ale temniţei şi să sufere cea mai cumplită moarte, decât să se lepede de Hristos şi să urmeze necuratului Mahomed.

Şi nu o dată veneau la sfinţi înşelători de aceştia, ci de multe ori; dar cât de puţin n-au sporit cu nimic, deşi le făgăduiau sfinţilor, nu numai libertate, ci şi cinste şi daruri multe.

Altă dată, intrând unii din cei mai vestiţi bărbaţi şi dând milostenie la cei legaţi, au şezut lângă dânşii şi, prefăcându-se că au lacrimi, au început a plânge ca şi când se jeleau de atâtea lungi legături ale celor chinuiţi, apoi grăiau între dânşii: "O, de câte mari răutăţi este pricinuitoare necredinţa în marele nostru prooroc Mahomed! Iată, aceştia pe care-i vedem cu grele obezi ferecaţi, au nu sunt din cei mai aleşi bărbaţi, cinstiţi de împăratul lor, viteji în războaie şi slăviţi în neamul lor? Au n-au avut sub mâna lor mai mult de şaptezeci de mii de ostaşi şi cetatea cea tare, Amoreea? Însă

sunt vânduţi în mâinile sfetnicului nostru. Dar cine a luat de la dânşii acea mare tărie şi putere, fără numai aceasta, că leapădă pe marele Mahomed proorocul, în care cred robii lui, care au avut atât de mare biruinţă. Însă cei ce nu cunosc şi în neştiinţă greşesc, cu înlesnire pot să câştige iertare".

După aceea, au zis către sfinţi: "Voi, o, bărbaţilor de care tocmai vorbim şi pentru care ne doare inima, ascultaţi-ne pe noi care vă sfătuim de bine; abateţi-vă de la calea aceasta strâmtă, pe care vă porunceşte vouă Fiul Mariei, ca să călătoriţi şi să mergeţi pe calea ce este largă, în veacul de acum şi în cel viitor, pe care marele nostru prooroc ne-o spune. Pentru că ce lucru de necrezut învaţă proorocul nostru, când zice că este puternic Dumnezeu ca pe cei ce se supun Lui şi aici în viaţă să-i sature de toate desfătările şi acolo să-i facă moştenitori ai Raiului?

Au doar aur nu-i ajunge lui Dumnezeu, sau de îndestularea altor lucruri este El lipsit? Este potrivnic înţelegerii celei sănătoase a vă lepăda de îndoitele daruri ale lui Dumnezeu, cele dăruite aici şi acolo. Au doar voiţi să fiţi moştenitori ai bunătăţilor Lui, neprimind acestea, când El vi le dă, ori când voi singuri le voiţi? Atât de mare mândrie aveţi, că, trecând cu vederea bunătatea Lui, Îl porniţi spre mânie. Căci şi voi, când daţi câteodată ceva slugilor voastre, iar ei trec cu vederea facerea de bine a voastră şi se întorc de la voi, au nu vă mâhniţi asupra lor? Oare, fiind necinstiţi de dânşii, nu puneţi răni asupra lor, în loc de faceri de bine?

Deci, dacă oamenii cei muritori fac astfel, au nu cu mult mai vârtos nemuritorul Dumnezeu, va face vouă acestea? Primiţi dar învăţătura proorocului nostru şi, scăpând de aceste primejdii de acum, îndulciţi-vă între cei vii de darurile dăruite vouă de Dumnezeu, iar după moarte de cele făgăduite. Căci Dumnezeu, fiind foarte milostiv şi văzând că slăbeşte tot omul care vrea să împlinească cu lucrul legea cea grea a lui Hristos, a trimis pe proorocul său Mahomed ca să ridice toată greutatea de la oameni şi toată neputinţa s-o dezlege. Iar după dulceţile cele în tot chipul ale vieţii acesteia le-a făgăduit veselia cea de dincolo, învăţându-i că numai prin credinţă, fără de fapte, se vor mântui cei ce-l vor asculta pe el".

Nişte cuvinte hulitoare ca acestea ale agarenilor auzindu-le acei prea înţelepţi bărbaţi, au căutat unul la altul şi au zâmbit. Apoi au zis cuvântul psalmistului: Mi-au spus mie călcătorii de lege bârfeli, dar nu sunt ca legea Ta, Doamne. Toate poruncile Tale sunt adevărate. Iar către agareni căutând, au zis: "Oare astfel este învăţătura proorocului vostru? Şi oare acea faptă cu adevărat o credeţi a fi dreaptă şi de Dumnezeu primită, ca adică să se poată birui cineva de toate poftele, necurăţiile şi voile cele pătimaşe ale trupului? Ce deosebire va fi între oamenii care petrec astfel şi între dobitoacele cele fără de minte? Nu, o,

bărbaţilor, nu! Nu voim să fim ca aceia, nici ne vom depărta de legea creştinească, cea cinstită şi curată, că suntem ucenici ai celor ce strigă către Dumnezeu: Nu ne vom depărta de la Tine, ci pentru Tine ne chinuim toată ziua, socotindu-ne ca nişte oi gata de junghiere. Nimic nu va putea să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu, Care este întru Iisus Hristos, nici acestea de acum, nici cele viitoare". Aceasta auzind-o, bărbaţii aceia agareni s-au dus nelucrători.

Iar după ce a trecut câtăva vreme, alţii, asemenea celor dintâi, fiind trimişi de voievod, au mers în temniţă la sfinţi; erau nişte înşelători care se numesc ghimnosofişti; aceia, dând şi ei legaţilor milostenie şi pe fiecare sărutându-l, au şezut. Apoi au început a-i întreba, zicând: "Ce lucru este cu neputinţă lui Dumnezeu?"

Sfinţii au răspuns: ***"Nimic; toate Îi sunt cu putinţă Lui, căci acel lucru este potrivit firii lui Dumnezeu".***

Zis-au ghimnosofiştii: "Dacă lui Dumnezeu toate îi sunt cu putinţă, să vedem cui îi face bine într-această vreme, cu puterea Sa cea mare? Oare grecilor sau ismailitenilor? Cui a dat cele mai frumoase şi mai slăvite părţi ale pământului? Oare vouă sau nouă? A cui oaste o înmulţeşte şi ale cui cete le seceră ca pe nişte paie? Au doar este Dumnezeu nedrept? De nu ne-ar fi aflat că păzim poruncile Lui, nu ne-ar fi arătat nouă o aşa de mare facere de bine. Şi ce să mai zicem? De nu v-ar fi aflat pe voi căzuţi în necredinţă, prin proorocul Mahomed, cel trimis de la dânsul, nu v-ar fi supus şi nu v-ar fi dat nouă în robie".

Sfinţii au răspuns: ***"Dacă mărturiilor prooroceşti aţi fi crezut, cu înlesnire judecata noastră aţi fi cunoscut-o că este nemincinoasă. Oare cele grăite de voi, pot să se mărturisească cu ale noastre, din dumnezeieştile Scripturi? Nicidecum. Şi tot lucrul ce este nemărturisit, nu este adevărat. Daţi-ne răspuns la cele ce vă întrebăm: "De s-ar fi întâmplat doi oameni a se certa pentru o ţărână, unul dintr-înşii neavând nici un martor, ar fi strigat, s-ar fi gâlcevit, spunând că a lui este ţarina; iar celălalt, fără de sfadă şi fără de strigare, ar fi pus înainte martori mulţi, cinstiţi, vrednici de credinţă care ar arăta cum că a lui este ţarina, iar nu a celuilalt. Deci, ce vi se pare o, saracinilor, a căruia aţi fi socotit, că este ţarina aceea?""***

Răspuns-au aceia: "Cu adevărat, se cuvine ţarina celui care are martori".

Zis-au sfinţii: ***"Drept aţi judecat. Astfel şi noi socotim între Mahomed, învăţătorul vostru, şi între Unul născut Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus***

Hristos, Care a venit luând trup omenesc din Preacurata Fecioară, precum şi pe voi v-am auzit întărind aceasta, de multe ori. Hristos a venit având cu Sine mărturiile tuturor celor mai vechi sfinţi prooroci, care mai înainte au vestit despre venirea Lui în lume. După aceea a venit şi al vostru prooroc şi dătătorul de lege, Mahomed, pe care îl socotiţi voi a fi trimis de la Dumnezeu. Oare nu i se cădea lui să aibă doi prooroci, sau măcar un prooroc drept mărturie, ca pe faţă să-l arate, cum că el este trimis de Dumnezeu cu adevărat?"

Acestea grăind sfinţii, s-au ruşinat ghimnosofiştii, văzându-se biruiţi în cuvinte.

Iar Sfântul Vasoiu a grăit, zâmbind: "Are şi al saracinilor un dătător de lege slăvit şi adevărat, pe Sfântul Isaia, care a proorocit despre dânsul; şi de nu s-ar mâhni aceşti înţelepţi bărbaţi (ghimnosofiştii), le-aş spune proorocia aceluia".

Zis-au saracinii (arabii): "Nicidecum nu ne vom mâhni, căci ştim a ierta pe cei ce greşesc din neştiinţă, chiar de ai zice cu ocară ceva pentru proorocul nostru".

A zis Sfântul: "Oare nu voi spuneţi că proorocul Mahomed este mai pe urmă decât toţi proorocii ca o pecetluire a proorocilor?"

Zis-au aceia: "Cu adevărat aşa este".

Sfântul Vasoiu a grăit: "Isaia, pe care şi voi îl mărturisiţi a fi prooroc al lui Dumnezeu, zice în proorocia sa: Luat-a Domnul din Israil capul şi coada. Şi tâlcuieşte iarăşi singur proorocul cuvintele acestea, spunând: Capul se aseamănă cu cei ce se minunează de feţe, adică cei ce fac judecăţi nedrepte. Iar despre coadă se spune că Mahomed este proorocul care învaţă cele fărădelege.

Deci, să nu va mâniaţi, o, bărbaţilor. Oare nu este proorocul vostru coada, ca cel mai de pe urmă prooroc şi după al vostru cuvânt? Şi oare nu vă învaţă pe voi lucruri fărădelege? Căci oare nu este acest lucru fărădelege, pe care vi l-a pus ca pe o lege proorocul vostru? Adică "de va urî un bărbat pe femeia sa şi o va lepăda, să nu mai îndrăznească iarăşi a o lua, până ce mai întâi nu s-ar fi unit aceea cu alt bărbat?" Dar să lăsăm celelalte nelegiuite aşezări de lege ale lui. Este destul spre a înţelege proorocia lui Isaia, că nu despre altul oarecare, ci numai despre al vostru Mahomed a zis acele cuvinte, grăind: Prooroc care învaţă cele fărădelege, este coada".

Raspuns-au ghimnosofiştii: "Ştim şi noi a grăi înţelept, dar de vreme ce astfel a voit Dumnezeu, cine suntem noi ca să ne împotrivim voii Lui? Şi nu are trebuinţă

Mahomed de mântuirea omenească, deoarece de la Dumnezeu este ales prooroc şi de la El a luat nişte legi ca acelea".

Sfântul Vasoiu a zis: "Oare de la Dumnezeu v-a adus el o lege ca aceea, ca să aveţi mai multe femei şi cu dânsele să petreceţi în timpul posturilor voastre nopţi întregi, până la răsăritul luceafărului?"

Iar ei au zis: "Aşa este, cu adevărat".

Zis-au ceilalţi sfinţi: "De trebuinţă este împotriva răspunsului vostru celui dintâi, a răspunde părerii cum că mai bună este credinţa acelora care se arată biruitori în războaie. Dacă voi socotiţi credinţa voastră în puterea oştirii, apoi aduceţi-vă aminte de puterea de demult a perşilor, cum, biruind multe ţări, aproape toată lumea au cuprins-o. Apoi, după dânşii a venit monarhia elinească, Alexandru cel mare biruind pe perşi. După aceea Roma a stăpânit toată lumea. Deci, ce este? Oare toţi aceia aveau credinţa dreaptă, pentru că au fost puternici în războaie? Nicidecum. Ci se îndeletniceau mult la închinarea la idoli, fără să cunoască pe adevăratul Dumnezeu, Făcătorul tuturor.

Apoi, cum ziceţi voi, că este dreaptă credinţa voastră? Căci cu voia lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre aţi biruit în timpul din urmă, prin puterea oştirii voastre; şi se întâmplă de multe ori nouă creştinilor, cei ce cinstim drept pe Dumnezeu, de avem biruinţă asupra vrăjmaşilor, cu ajutorul Lui. De asemenea, când mâniem pe Hristos, Domnul nostru, şi suntem fără pocăinţă, atunci aduce asupra noastră oameni necuraţi, ca pedeapsă pentru greşelile noastre. Însă noi, fiind pedepsiţi, nu ne lepădăm de Stăpânul nostru. Ci Lui ne rugăm şi împreună cu credinţă avem şi nădejdea spre El că ne va milui. Iar pe al vostru învăţător, care nu are mărturii prooroceşti, iar mai ales fiindcă este şi potrivnic sfinţilor prooroci, nicidecum nu-l primim, ci îl lepădăm".

După o vorbă ca aceasta, ghimnosofiştii s-au dus la voievodul lor, umplându-se de ruşine şi de mânie.

Se împliniseră şapte ani de la pătimirea sfinţilor, fiind tot în legături şi în temniţa cea strâmtă şi necăjicioasă. Acolo ziua şi noaptea se îndeletniceau în rugăciuni, neîncetat cântând psalmii lui David şi mulţumind lui Dumnezeu pentru toată purtarea Lui de grijă pentru dânşii. Căci anii trecuţi ai vieţii lor, cheltuiţi în dulceţi şi în mulţimea greşelilor, îi curăţeşte Dumnezeu printr-o strâmtorare ca aceea şi suferinţă a temniţei; şi ca printr-o atât de lungă răbdare îi întăreşte, lucru pe care mai înainte nici a gândi nu-l puteau. Astfel pătimind ei, Vaditis, acel

călcător de lege, care a vândut barbarilor cetatea Amoreea şi s-a lepădat de Hristos, a fost dus în temniţă, în cinci zile ale lunii martie, apunând atunci soarele.

Apoi pe unul din cei legaţi, care altă dată a fost scriitorul domnului Constantin patriciul, cu numele asemenea Constantin, chemându-l printr-o scrisoare, i-a zis în taină: "Să ştii, prea înţeleptule bărbat, cât de mare dragoste am avut de mulţi ani, către stăpânul tău, patriciul Constantin. Dar acum, înştiinţându-mă cu adevărat de sfatul voievodului, cum că mâine de dimineaţă o să vă ucidă pe voi, de nu veţi primi credinţa lui, am venit ca să vă spun.

Deci, tu sfătuieşte pe stăpânul tău ca să se izbăvească de moarte, cu o învoire prefăcută în credinţa saracinilor. Ba încă şi tu fă tot aşa, iar cu gândul nicidecum să nu vă depărtaţi de la creştineasca credinţă, ci numai cu prefacere să vă învoiţi cu voievodul în primejdia ce vă stă asupra, şi milostiv vă va fi vouă Hristos".

Dar acel bărbat iubitor de Dumnezeu, însemnându-se cu semnul Crucii, a răspuns acelui călcător de lege: "Depărtează-te de la noi, lucrătorule al fără-delegii!" Şi s-a dus de la dânsul. Domnul Constantin patriciul, a întrebat pe Constantin scriitorul cine l-a chemat la ferestruie şi pentru ce pricină? Iar el, nevrând să spună de faţă cu toată lumea, ca nu cumva cineva dintre dânşii, temându-se de moarte, să înceapă a se tulbura şi cu gândul a se clătina, a luat de-o parte pe domnul Constantin şi i-a arătat lui cele ce i-a spus Vaditis.

Iar Constantin patriciul, mulţumind lui Dumnezeu, a zis: "Fie voia Domnului!" Apoi, întorcându-se spre tovarăşii săi, le-a zis: "Fraţilor, această noapte s-o petrecem toată în rugăciune". Şi sculându-se, toţi se rugau, cântând psalmii lui David până la ziuă.

A doua zi, foarte de dimineaţă, un boier oarecare, fiind trimis de voievod cu oaste înarmată, a venit la temniţă şi pe sfinţii patruzeci şi doi de mucenici scoţându-i din temniţă şi uşile de afară ale ogrăzii poruncind a le încuia, îi întreba pe ei, grăind: "Câţi ani socotiţi să aveţi în temniţa aceasta?"

Răspuns-au sfinţii: "Pentru un lucru ştiut, de ce întrebi? Iată, al şaptelea an se sfârşeşte, de când suntem închişi aici".

Boierul le-a zis: "Într-atât de lung timp, oare n-aţi înţeles câtă iubire de oameni vă arată credinciosul nostru voievod? Că iată sunt atâţia ani, de când va cruţă pe voi, putind de mult să vă piardă. Deci, se cădea vouă ca să fiţi mulţumitori pentru bunătatea ce vă arată, să vă rugaţi pentru dânsul şi să-l iubiţi din toată inima".

Zis-au sfinţii: ***"Legea noastră ne porunceşte ca să ne rugăm pentru cei ce ne prigonesc şi ne fac ispite şi nedreptate; deci şi pentru voievodul vostru ne-am rugat lui Dumnezeu, dar ca să-l iubim din toată inima, este cu neputinţă, că suntem opriţi de cuvintele Sfântului prooroc David, care zice către Dumnezeu astfel: Au nu pe cei ce Te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urât?"***

A zis boierul: ***"Cum se poate să fie aşa, ca cineva, urând pe altul, să se fi rugat pentru el?*** Cu adevărat minţiţi, zicând că v-aţi rugat pentru voievod, pe care îl urâţi".

Iar sfinţii au zis: ***"Adevărat grăim, că ne-am rugat lui Dumnezeu pentru dânsul, că doar i-ar lumina sufleteştii lui ochi, cei întunecaţi cu necredinţa, că doar ar cunoaşte el calea dreptăţii şi ar cinsti pe Dumnezeu cu bună credinţă, primind adevărata credinţă creştină, în locul celei mincinoase pe care o are acum şi o socoteşte a fi dreaptă. Că, dacă ar fi cunoscut credinţa cea dreaptă, ar fi primit-o; şi atunci nu numai l-am fi iubit din toată inima, ci l-am fi cinstit prea mult, după cuvântul lui David: Iar mie îmi sunt foarte cinstiţi prietenii Tăi, Dumnezeule".***

Zis-a boierul: "Oare atât de fără minte sunt boierii greci, încât socotesc că atât de mult popor, tare şi puternic, fără purtarea de grijă a lui Dumnezeu s-ar fi adunat? Că dacă am fi fost urâţi de Dumnezeu, n-ar fi avut El pentru noi oarecare purtare de grijă şi nu ne-am fi înmulţit, nici ne-am fi întărit aşa cum suntem acum, lucru care îl vedeţi singuri".

Sfinţii răspunseră: ***"Nu grăim noi aceasta, că voi aţi fi fost fără purtarea de grijă a lui Dumnezeu; căci cine este lipsit de purtarea de grijă a Lui? Deşi cineva nu ar cunoaşte pe Dumnezeu şi l-ar necinsti fără de ruşine, însă cu a lui Dumnezeu purtare de grijă este pe pământ şi se mişcă. Pentru aceasta grăim noi, că voi nedrept credeţi în adevăratul Dumnezeu. Căci, mărturisindu-L a fi Ziditor a toată făptura cea văzută şi nevăzută, vă bateţi joc, zicând despre El că, precum este Făcător şi pricinuitor al tuturor bunătăţilor, aşa este şi al tuturor răutăţilor. Adică al adevărului şi al minciunii, al dreptăţii şi al nedreptăţii, al smereniei şi al mândriei, al blândeţii şi al iuţimii, al întregii înţelepciuni şi al desfrânării celei rele, cum şi al altor fapte bune şi a celor potrivnice lor, pe care nu este de trebuinţă a le număra aici cu de-amănuntul.***

Dacă cele grăite de voi despre Dumnezeu ar fi fost adevărate, am fi zis că voi aveţi spre Dumnezeu dreapta cunoştinţă. Dar de vreme ce, pe cât se deosebeşte întunericul de lumină, pe atât se deosebeşte mărturisirea voastră de adevăr, vom

arăta că numai vi se pare a avea adevărata cunoştinţă despre Dumnezeu, iar cu lucrul n-o aveţi, voi sunteţi urâţi de Dumnezeu, deşi vă ţineţi cu purtarea Lui de grijă".

Boierul zise: "Voi spuneţi că unul este dumnezeu al tuturor răutăţilor şi ziditor al tuturor păcatelor; apoi cum vor fi doi Dumnezei, unul bun, iar altul rău? Şi cum poate să fie lumea, făcând război între cei doi Dumnezei?"

Sfinţii răspunseră: "Noi nu zicem că este alt dumnezeu făcător al răului, deosebindu-se de Dumnezeul Ziditorul tuturor bunătăţilor, să nu fie aceasta. Ci, vă spunem că s-a aflat unul din îngeri care, prin alegerea de sine stăpânitoare a plăcerii sale, şi-a ales cele nefolositoare şi, pe acelea iubindu-le, a urât pe Dumne-zeu, Făcătorul său dintii, după aceea şi pe om. Apoi a voit să încerce alegerea noastră, oare spre Dumnezeu ne sârguim, sau ne supunem la îndemnarea cea ispititoare? Deci, voi fiind aduşi de diavol în rătăcire, scrieţi răutăţile aceluia cu minciuna, asupra neschimbatului Dumnezeu".

Boierul zise: "Dar proorocul nostru Mahomed învaţă că Atotputernicul Dumnezeu este făcător a tot lucrul rău, asemenea ca şi al celui bun".

Sfinţii răspunseră: "Deci cum se vede, un alt Dumnezeu aţi izvodit cu minciuna, precum odată elinii au aflat pe un Agatodemon şi pe acela vi l-au lăsat ca să vă închinaţi lui; unul ca acela nu este dumnezeu, nici va fi vreodată. Iar noi am cunoscut pe adevăratul Dumnezeu şi pe Acela Îl mărturisim; Care în Legea Veche s-a propovăduit făcător a tot binele, de către sfinţii prooroci; iar în darul Evangheliei, a fost predicat de Sfinţii apostoli ai lui Hristos şi alt Dumnezeu nu ştim nicidecum".

Boierul zise: "Dar oare nu vreţi voi astăzi ca, împreună cu credinciosul, întâiul sfetnic şi voievod al nostru, să daţi rugăciuni lui Dumnezeu, după obiceiul credinţei noastre? Căci pentru o pricină ca aceea sunt trimis la voi; şi ştiu pe unii care sunt între voi, că doresc să câştige aceasta; pe aceia, când îi vor vedea prea măriţi, potrivnicii vor plânge pentru a lor nesupunere fără de socoteală".

I-au răspuns toţi sfinţii, cu un suflet: "Noi rugăm pe Unul adevăratul Dumnezeu ca nu numai voievodul vostru, întâiul sfetnic, dar şi tu şi tot neamul saracinilor, să vă depărtaţi de la rătăcirea necuratului Mahomed, iar lui Dumnezeu, Celui propo-văduit de proorocii şi apostolii lui Hristos, să-I daţi datorită cinste şi închinăciune; dar nouă să nu fie a lăsa lumina şi a trece la întuneric, de bunăvoie".

Boierul zise: "Gândiţi-vă ce grăiţi, ca să nu vă căiţi mai pe urmă, că nu se va lăsa fără pedeapsă această împotrivire a voastră".

Sfinţii au răspuns: "Lui Dumnezeu Cel fără de moarte şi drept, Îi dăm în mâini sufletele noastre şi spre El nădăjduim, până la cea mai de pe urmă răsuflare a noastră şi nu ne lepădăm de credinţa pe care o avem într-Însul".

Boierul a zis iarăşi către dânşii: "Sărăcia fiilor voştri şi văduvia soţiilor voastre vă va judeca în ziua înfricoşatei judecăţi, căci de ei toţi vă lipsiţi acum, deoarece nu vă învoiţi cu voievodul, lepădându-vă de credinţa lui; fiindcă ar fi putut marele nostru voievod să poruncească împăratului vostru de acum, fiindcă este tânăr, să elibereze la voi pe femeile voastre şi pe copii. Dar şi acum, dacă voiţi să vă întoarceţi şi să primiţi pe proorocul Mahomed, toate cele privitoare la casa voastră, degrabă le veţi avea, precum am zis, pe care văzându-le, vă veţi bucura foarte. Pentru că în ţara grecească împărăteşte o femeie, Teodora, împreună cu un copil, Mihail, care nu poate să se împotrivească poruncii marelui sfetnic al nostru. Iar despre bogăţii şi averi să nu vă îngrijiţi, că dăjdiile Egiptului de peste an, vi le va da vouă milostivul nostru voievod ca unor prieteni ai săi; şi atât de mult vă va îmbogăţi, încât şi nepoţilor voştri, până la al zecelea neam, să le fie îndestulare multă de toate bunătăţile".

Atunci, într-un glas au strigat sfinţii: "Anatema lui Mahomed şi tuturor celor ce-l mărturisesc a fi prooroc!" Acestea grăindu-le sfinţii cu multă îndrăzneală, cu mare râvnă către Dumnezeu şi cu mare glas, îndată boierul cu mânie a poruncit ostaşilor celor înarmaţi ca, prinzind pe fiecare din sfinţi, să le lege mâinile înapoi şi ca pe nişte mieluşei să-i tragă la locul de junghiere. La acea privelişte a început a se strânge nenumărată mulţime, din poporul saracinilor şi creştini care vieţuiau între ei, voind să vadă junghierea sfinţilor mucenici.

Deci, apropiindu-se ei de râul Eufratului - căci pe lângă el era zidită o cetate mare a saracinilor care se numea Samara - voievodul a chemat la sine pe unul din mucenici, pe Sfântul Teodor care se poreclea "Cratir", adică tare sau viteaz, şi a zis către dânsul: "Tu ai fost cleric odată, precum am auzit despre tine cu dinadinsul şi, lepădându-ţi rânduiala preoţească, ai luat suliţa şi te-ai îmbrăcat cu pavăza ostăşească şi te-ai făcut în război vărsător de sânge omenesc. Iar acum cu făţărnicie te prefaci a fi creştin, fiind mustrat de conştiinţa ta pentru creştineasca credinţă, pe care de mult ai lepădat-o. Oare nu ţi se cuvine mai bine să alergi la învăţătura proorocului şi apostolului Mahomed şi de la dânsul să dobândeşti ajutor şi izbăvire de la moarte, de vreme ce nu vei putea să ai nici o nădejde de la Hristos, de care mai întâi te-ai lepădat de bunăvoie?"

Răspuns-a viteazul lui Hristos, mucenicul Teodor: "Grăieşti cele nedrepte, o, voievodule, ca şi cum eu aş fi voit a mă lepăda de Hristos Dumnezeu. Dar m-am lepădat numai de preoţeasca rânduială, pentru nevrednicia mea. De aceea, acum sunt dator să-mi vărs sângele pentru credinţa în Hristos şi să mor pentru dragostea Lui; ca, fiind milostiv Stăpânul meu, să-mi ierte păcatele pe care le-am făcut mai înainte către El. Căci şi un rob al tău, de-ar fi fugit de la tine, iar după aceea întorcându-se, s-ar fi nevoit pentru tine până la moarte, oare atunci n-ar fi câştigat iertare?"

A zis voievodul: "Fie voia ta, eu ţi-am pus înainte aceasta, prin care ai putea scăpa de moarte". Iar călăii arabi, scoţând săbiile şi prinzind pe sfinţii mucenici, pe fiecare deosebi îl târa spre tăiere.

Acelui Teodor cratir i s-a întâmplat că stătea aproape de Constantin patriciul; şi Teodor, temându-se ca nu cumva Constantin, văzând înjunghierea lui, se va împuţina cu sufletul şi se va teme de frica morţii, a început a-l îndemna, zicând: "Auzi, stăpânul meu, de vreme ce tu pe toţi ne covârşeşti şi cu cinstea rânduielii şi cu podoaba faptelor bune, de aceea se cuvine ca tu mai întâi între noi să fii mucenic, mai înainte de noi toţi plecând capul tău sub sabie, pentru Domnul tău. Tu mai întâi să primeşti cunună de la Iisus Hristos, Împăratul cerurilor, precum şi de la pământescul împărat, ai fost înainte cinstit cu daruri şi cu măriri".

Sfântul Constantin i-a zis: "Ţie mai ales, celui atât de viteaz, cu adevărat ţi se cade să faci aceasta. Mai întâi să pui sufletul tău pentru Hristos ca astfel şi pe mine şi pe ceilalţi prieteni ai noştri, următori ţie, să poţi a ne avea".

Iar Sfântul Teodor, făcând rugăciuni şi încredinţându-şi sufletul lui Dumnezeu, s-a apropiat de călău şi prin sabie a luat sfârşitul slăvit al muceniciei.

După dânsul, ceilalţi sfinţi, după rânduiala şi după cinstea boieriilor lor de mai înainte, ca la un împărătesc ospăţ chemându-se, unul pe altul sub sabie se întreceau, nearătând cât de puţină frică de moarte, nici tulburare sau vreo împuţinare de suflet în ei. De aceasta voievodul se mira foarte, văzând pe mucenici sîrguindu-se spre moarte, cu atâta nădejde. ***Şi astfel sfinţii patruzeci şi doi de mucenici şi-au sfârşit viaţa lor prin vitejeasca moarte, pentru Domnul lor, într-a şasea zi a lunii martie.***

După uciderea sfinţilor mucenici, voievodul saracinilor a poruncit ca să ucidă cu sabia şi pe cel mai sus-zis călcător de lege, care se numea Vaditis, zicând: "Dacă a fost adevărat creştin, apoi nu i se cădea să se abată de la credinţa sa; şi dacă nu şi-a

păzit credinţa către Hristos al său, apoi cum va putea să păzească credinţa către Mahomed al nostru? Cel ce s-a făcut vrăjmaş creştinilor săi, vânzându-i în mâinile noastre, dacă s-ar întâmpla vreo vreme rea, cum nu s-ar face vânzător şi celor ai noştri? Cel ce a fost necredincios spre ai lui, va fi oare credinciosul celor străini? Nicidecum". Deci i-au tăiat capul cu sabia acelui ticălos şi şi-a luat vrednica răsplătire de la saracini pentru a sa prietenie către dânşii; căci a vândut acelora slăvita şi prea frumoasa cetate creştinească Amoreea.

A doua zi, din porunca voievodului, s-au aruncat în râul Eufratului trupurile sfinţilor patruzeci şi doi de mucenici; tot acolo au aruncat şi trupul acelui călcător de lege care s-a tăiat. Iar după puţină vreme, s-au găsit pe lângă mal, întregi, mucenicestile trupuri, de cealaltă parte de râu; căci capul fiecăruia se lipise de trupul său, zăcând împreună cu cuviinţă. Dar trupul acelui călcător de lege, l-au găsit departe de sfinţi, iar capul lui deosebit de trup. Deci, trupurile sfinţilor le-au luat credincioşii şi le-au îngropat cu cinste, iar pe al vânzătorului celui fărădelege, adică trupul şi capul, le-au rupt şi le-au mâncat crocodilii şi pentru toate acestea se cuvine slavă lui Hristos, Dumnezeului nostru, celui închinat împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în veci. Amin.